

Lovforslag nr. L 203. Fremsat den 15. maj 1991 af finansministeren (Henning Dyremose)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland

§ 1

I lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 23. december 1988, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 1, affattes således:

»En tjenestemands pensionsalder er det antal år, i hvilket tjenestemanden efter sit fyldte 23. år har:

- 1) været statstjenestemand i Grønland eller
- 2) været berettiget til rådighedsløn efter § 32 i lov om statens tjenestemænd i Grønland eller
- 3) været tjenestemand under Grønlands hjemmestyre, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen, eller
- 4) været tjenestemand under en kommune i Grønland, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen.«

2. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den tid i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat som statstjenestemand uden for Grønland eller som tjenestemand i folkeskolen, folkekirken, Folketinget, under Københavns kommunale skolevæsen, Færøernes landsstyre før den 1. januar 1988 eller Grønlands landsråd eller hjemmestyre før den 1. januar 1980 eller har været berettiget til rådighedsløn i medfør af § 32 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, medregnes i pensionsalderen.«

3. § 3, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år som ansat i offentlig tjeneste i Finland, Norge eller Sverige har været omfattet af den for tjenestemænd i vedkommende land gældende statslige pensionsordning, medregnes i hans pensionsalder, hvis han har ret til at få pension udbetalt fra ansættelsens ophør. Ved afsked på grund af alder medregnes en sådan ansættelse dog kun, hvis den har været efterfulgt af mindst 4 års ansættelse, som efter reglerne i stk. 1-3 samt §§ 3 a og 3 b kan medregnes i pensionsalderen.«

4. I § 3, stk. 7, 2. pkt., ændres: »opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse eller overførselsbeløb til« til: »opsat pension eller fratrædelsesgodtgørelse til«.

5. I § 4 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at der i særlige tilfælde kan ydes en tjenestemand, der afskediges på grund af alder eller af anden ham utilregnelig årsag, en særlig tidsbegrænset ydelse som supplement til pensionen.«

6. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Finansministeren kan i særlige tilfælde efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at ægtefællen efter en tjenestemand er berettiget til ægtefællepension, uanset at ægteskabet er indgået efter tjenestemandens fyldte 60. år eller efter pensioneringen, hvis ægtefællerne tidligere har været gift med hinanden.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

7. I § 21, stk. 2, udgår: »eller til overførselsbeløbet efter § 22.«

8. I § 22, stk. 1, udgår: »eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.«

9. I § 22 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For tjenestemænd, der i perioden fra 1. januar 1973 til 31. marts 1986 er blevet ansat som tjenestemænd under De Europæiske Fællesskaber, og til hvem der ikke allerede er påbegyndt udbetaling af en pension i henhold til denne lov, kan finansministeren i særlige tilfælde tiltræde, at de pågældende i stedet for opsat pension vælger fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført et beløb beregnet efter reglerne i stk. 1.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

10. I § 22, stk. 2, der bliver stk. 3, udgår: »eller overførselsbeløbet efter stk. 1.«

11. § 24 ophæves.

12. Efter § 31 indsættes:

»§ 31 a. De bestemmelser i denne lov, der omhandler tjenestemænds efterlevende ægtefæller, omfatter også registrerede partnere.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning fra 1. april 1991 bortset fra § 1, nr. 3, der har virkning fra 1. juli 1990, og § 1, nr. 12, der har virkning fra 1. oktober 1989.

Stk. 2. For så vidt angår tjenestemænd, der er ansat inden denne lovs ikrafttræden, bevares alle rettigheder, som disse har erhvervet ved eller i henhold til lov, aftale m.v., der var gældende den 31. marts 1991, ligesom alle pligter opretholdes.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget tilsigter dels en ajourføring af reglerne i overensstemmelse med de ændringer, der i de senere år er gennemført for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken i Danmark, dels en tilpasning til de ændrede regler, der er gennemført for tjenestemænd ansat under Grønlands Hjemmestyre i Grønland og under de grønlandske kommuner ved landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyles og kommunernes tjenestemænd i Grønland, der trådte i kraft 1. april 1991.

Lovforslaget har været forelagt Grønlands Hjemmestyre, De Grønlandske Kommuners Landsforening, Statsministeriet og de forhandlingsberettigede centralorganisationer.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1, 2 og 3

Forslagene svarer til forslagene i det samtidige fremsatte forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension.

Til nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 og 12

Bestemmelserne bringer loven i overensstemmelse med den gældende danske tjenestemandspensionslov, jf. Finansministeriets lovbekendtgørelse nr. 311 af 14. juni 1988.

Til nr. 11

I landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyles og kommunernes tjenestemænd i Grønland er begrebet ikke-hjemmehørende tjenestemænd i Grønland afskaffet med virkning fra 1. april 1991 for så vidt angår tjenestemænd under Grønlands Hjemmestyre og de grønlandske kommuner. Tjenestemænd, der er ansat inden lovens ikrafttræden, bevarer dog alle rettigheder, som de har erhvervet ved eller i henhold til lov, aftale m.v., der var gældende den 31. marts 1991.

Ikke-hjemmehørende tjenestemænd er efter de hidtidige regler tjenestemænd, der ved ansættelsen ikke har fast bopæl i Grønland, og som ikke er født i Grønland og ikke inden det fyldte 5. år har haft fast bopæl i Grønland.

For disse tjenestemænd, som typisk kommer fra Danmark, fastsætter den gældende tjenestemandspensionslov for Grønland i § 24 særligt gunstige pensionsregler.

Reglerne betyder for det første, at en tjenestemand, der har gjort tjeneste i Grønland i 10 år efter sit fyldte 45. år, kan blive afskediget med alderspension fra det fyldte 55. år.

Endvidere indgår hvert tjenesteår i Grønland efter det fyldte 45. år med 2 år i pensionsalderen, og denne særligt optjente pensionsalder bevares også ved ansættelse udenfor Grønland, dersom den pågældende har gjort tjeneste i Grønland i mindst 5 år i sammenhæng.

Særreglerne stammer fra tidligere tjenestemandspensionslove og var den gang begrundet i, at tilværelsen i Grønland på mange måder følte særligt fysisk og psykisk belastende for personer, der ikke var født og opvokset i Grønland.

Tjenesterejser i Grønland var fysisk anstrengende, og boligerne havde ikke samme standard og faciliteter som i Danmark. Halvvoksne og voksne børn boede ofte i Danmark ligesom familie og venner i øvrigt, og rejsemulighederne mellem Grønland og Danmark var betydeligt færre og væsentligt mere besværlige.

Det fandtes rimeligt for de pågældende og nødvendigt for tjenestens forsvarlige udførelse, at de ansatte fik en reel mulighed for at forlade denne belastende tjeneste i Grønland som 55-årige.

Afskaffelsen af sondringen hjemmehørende/ikke-hjemmehørende har for Grønlands Hjemmestyre hovedsagelig været politisk begrundet.

Imidlertid gør ovennævnte reale grunde for særreglerne sig ikke længere gældende.

Bestemmelsen i stk. 2 er i overensstemmelse med overgangsbestemmelsen i Landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyles og kommunernes tjenestemænd i Grønland.

Den sikrer, at allerede ansatte, der skifter stilling i et ubrudt og for den pågældende tjenstemandsgruppe naturligt forløb, herunder avancement, men ikke

ved brancheskift, fortsat er omfattet af de hidtidige regler og således ikke får forringet deres ansættelsesvilkår.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 23. december 1988, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 1, affattes således:

»En tjenestemands pensionsalder er det antal år, i hvilket tjenestemanden efter sit fyldte 23. år har:

- 1) været statstjenestemand i Grønland eller
- 2) været berettiget til rådighedsløn efter § 32 i lov om statens tjenestemænd i Grønland eller
- 3) været tjenestemand under Grønlands hjemmestyre, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen, eller
- 4) været tjenestemand under en kommune i Grønland, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen.«

§ 3. En tjenestemands pensionsalder er det antal år, i hvilket tjenestemanden efter sit fyldte 23. år har:

- 1) været statstjenestemand i Grønland eller
- 2) oppebåret lønning efter § 32 i lov om statens tjenestemænd i Grønland eller
- 3) været tjenestemand under Grønlands hjemmestyre, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen, eller
- 4) været tjenestemand under en kommune i Grønland, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen.

2. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den tid i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat som statstjenestemand uden for Grønland eller som tjenestemand i folkeskolen, folkekirken, Folketin-

get, under Københavns kommunale skolevæsen, Færøernes landsstyre før den 1. januar 1988 eller Grønlands landsråd eller hjemmestyre før den 1. januar 1980 eller har været berettiget til rådighedsløn i medfør af § 32 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, medregnes i pensionsalderen.«

Stk. 2. Den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat som statstjenestemand uden for Grønland eller som tjenestemand i folkeskolen, folkekirken, Folketinget, under Københavns kommunale skolevæsen, Færøernes landsstyre eller har oppebåret lønning i medfør af § 32 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, medregnes i pensionsalderen.

3. § 3, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år som ansat i offentlig tjeneste i Finland, Norge eller Sverige har været omfattet af den for tjenestemænd i vedkommende land gældende statslige pensionsordning, medregnes i hans pensionsalder, hvis han har ret til at få pension udbetalt fra ansættelsens ophør. Ved afsked på grund af alder medregnes en sådan ansættelse dog kun, hvis den har været efterfulgt af mindst 4 års ansættelse, som efter reglerne i stk. 1–3 samt §§ 3 a og 3 b kan medregnes i pensionsalderen.«

Stk. 4. Den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år som ansat i offentlig tjeneste i Finland, Island, Norge eller Sverige har været omfattet af den for tjenestemænd i vedkommende land gældende pensionsordning eller en dertil svarende statsfinansieret eller statsgaranteret pensionsordning, medregnes i hans pensionsalder, såfremt der efter den på-

gældende pensionsordning på lignende måde foretags medregning i pensionsalderen af ansættelse i offentlig tjeneste her i landet. Ved afsked på grund af alder medregnes en sådan ansættelse dog kun, såfremt den har været efterfulgt af mindst 10 års ansættelse, som efter reglerne i stk. 1-3 samt §§ 3 a og 3 b kan medregnes i pensionsalderen.

4. I § 3, stk. 7, 2. pkt., ændres: »opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse eller overførselsbeløb til« til: »opsat pension eller fratrædelsesgodtgørelse til«.

Stk. 7. Såfremt en tjenestemand er ansat på grund af ganske særlige kvalifikationer, kan ministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at pensionsalderen forhøjes med indtil 10 år. Ved afsked på grund af alder og ved opgørelse af krav på opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse eller overførselsbeløb til De Europæiske Fællesskaber efter §§ 20-22 medregnes som forhøjet pensionsalder højest et tidsrum svarende til ansættelsestiden.

5. I § 4 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at der i særlige tilfælde kan ydes en tjenestemand, der afskediges på grund af alder eller af anden ham utilregnelig årsag, en særlig tidsbegrænset ydelse som supplement til pensionen.«

§ 4. En tjenstemands pensionsgivende lønningsindtægt er lønnen på det opnåede løntrin, forøget med eventuelt personligt pensionsgivende tillæg. Lønningsindtægt, der overstiger 73.000 kr. kommer dog ikke i betragtning ved pensionsberegning.

Stk. 2. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at en tjenestemand, der efter ansøgning overgår til en anden tjenstemandsstilling med en lavere pensionsgivende lønindtægt, kan bevare ret til at få pensionen beregnet efter den hidtidige, højere pensionsgivende løn.

Stk. 3. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet forhøje det i stk. 1 nævnte lønmæssige grundlag for pensionsberegningen for en tjenestemand, der har været konstitueret i en tjenstemandsstilling med en højere pensionsgivende lønindtægt uden at blive ansat i stillingen.

Stk. 4. ---

6. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Finansministeren kan i særlige tilfælde efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet bestemme, at ægtefællen efter en tjenestemand er berettiget til ægtefællepension, uanset at ægteskabet er indgået efter tjenstemandens fyldte 60. år eller efter pensioneringen, hvis ægtefællerne tidligere har været gift med hinanden.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 10. Ægtefællen efter en tjenestemand, der afgår ved døden efter at have opnået en pensionsalder på mindst 3 år, eller som ved sin død var pensioneret, er berettiget til ægtefællepension, medmindre ægteskabet blev indgået på dødslejet eller efter, at den afdøde ægtefælle var fyldt 60 år eller afskediget med ret til egenpension efter kapitel 1.

Stk. 2. ---

7. I § 21, stk. 2, udgår: »eller til overførselsbeløbet efter § 22.«

§ 21. ---

Stk. 2. En tjenestemand, som fratræder sin stilling uden at være berettiget til pension efter § 1, kan for ansættelsestid forud for 1. juli 1969 vælge at få udbetalt pensionsbødrag efter bestemmelserne i § 43, stk. 3, i lov om statens tjenstemænd i grønland af 1964 i stedet for at bevare ret til opsat pension eller evt. fratrædelsesgodtgørelse eller til overførselsbeløbet efter § 22.

8. I § 22, stk. 1, udgår: »eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.«

§ 22. Ved tjenstemandsansættelse under De Europæiske Fællesskaber kan den pågældende i stedet for opsat pension vælge fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført fratrædelsesgodtgørelse efter § 21 eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.

9. I § 22 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. For tjenstemænd, der i perioden fra 1. januar 1973 til 31. marts 1986 er blevet ansat som tjenstemænd under De Europæiske Fæl-

lesskaber, og til hvem der ikke allerede er påbegyndt udbetaling af en pension i henhold til denne lov, kan finansministeren i særlige tilfælde tiltræde, at de pågældende i stedet for opsat pension vælger fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført et beløb beregnet efter reglerne i stk. 1.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 22. Ved tjenstemandsansættelse under De Europæiske Fællesskaber kan den pågældende i stedet for opsat pension vælge fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført fratrædelsesgodtgørelse efter § 21 eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.

Stk. 2. — — —

10. I § 22, stk. 2, der bliver stk. 3, udgår: »eller overførselsbeløbet efter stk. 1.«

§ 22. — — —

Stk. 2. Fratrædelsesgodtgørelsen eller overførselsbeløbet efter stk. 1 skal ved genansættelse i tjenstemandsstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelæggelse for Lønningsrådet.

11. § 24 ophæves.

§ 24. En tjenstemand, der ikke anses som hjemmehørende i Grønland, jf. § 10 i lov om statens tjenstemænd i Grønland, og som har gjort tjeneste i Grønland i 10 år efter sit fyldte

45. år, er berettiget til afsked på grund af alder, når han er fyldt 55 år, såfremt han forud for afskedigelsen erklærer sig villig til at overgå til en sådan efter hans alder og helbredstilstand passende fuld beskæftigelse i honorarlønnet stilling i Danmark, som tilbydes ham.

Stk. 2. I pensionsalderen for en ikke-hjemmehørende tjenstemand indgår hvert tjenesteår i Grønland efter det fyldte 45. år med 2 år.

Stk. 3. En tjenstemand, der efter at have været ansat i Grønland overgår til en stilling uden for Grønland som statstjenestemand eller som tjenstemand i folkeskolen eller folkekirken, bevarer sin efter stk. 2 optjente pensionsalder, såfremt han har gjort tjeneste i Grønland i mindst 5 år i sammenhæng.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1 og stk. 2 gælder ikke for tjenstemænd, der ansættes på åremål i Grønland.

Stk. 5. Såfremt pensionen til tjenstemænd, som er ikke-hjemmehørende i Grønland, og som har eller har haft åremålsansættelse i Grønland, er mindre ved beregning efter reglerne i lov nr. 173 af 28. april 1971 om kgl. udnævnelse og åremålsansættelse kapitel II og denne lov end ved beregning efter denne lov alene, herunder reglen i stk. 2, beregnes pensionen uanset bestemmelsen i stk. 4 dog efter denne lov alene.

12. Efter § 31 indsættes:

»§ 31 a. De bestemmelser i denne lov, der omhandler tjenstemænds efterlevende ægtefæller, omfatter også registrerede partnere.«